

DOMOVINA

Izhaja dvakrat na teden, in sicer vsak torek in petek. — Dopisi naj se izvolijo pošiljati uredništvu, in sicer frankirano. — Rokopisi se ne vračajo — Za inserate se plačuje 1 krono temeljne pristojbine ter od vsake petit-vrste po 20 v za vsakokrat; za večje inserate in za mnogokratno inseriranje primeren popust. — Naročnina za celo leto 8 kron, za pol leta 4 krona, za četr leta 2 kroni; ista naj se pošilja: Upravištvu „Domovine“ v Celju.

Velenjska železnica.

„Železnica Celje—Velenje je prišla s 1. provincem t. l. v roke države. Prvo, kar je storila uprava državnih železnic, je bilo, da je namestila na vseh postajah te proge, izvzeto je le Celje, Slovence, in to večinoma — Kranjce za postajne načelnike.

Znana so nam pojasnjenja, katera se dajejo na naše pritožbe, vemo pa tudi, da niso nič drugega kakor zanikerna prevara, s katero se odeva Nemcem v deželi sovražna naredba — — —.

Tako smo čitali v „vahtarci“ z dne 6. t. m. že zdavnaj smo pričakovali nekaj podobnega, kajti vedeli smo, da bo akcija slovenskih občin savinske in šaleške doline za dvojezičnost na velenjski železnici zmotila še ono malo pameti, kar je še bilo pri „vahtarčnih“ urednikih. In res, kar smo pričakovali, se je zgodilo. Kdor je bral „vahtarco“ z dne 6. t. m. je moral priti do prepričanja, da celjski „Nemci“ niso več pri pravi pameti; kaj takega, kakor smo v „vahtarci“ čitali, pač more zmašiti le — norec. — Za poskus in dokaz smo navedli zgornje vrstice.

No pač je moral lomiti smeh gospode pri ravnateljstvu državnih železnic v Beljaku, ko so čitali te izbruhe zblaznelih celjskih nemčurjev. Tudi nam se je zgodilo tako, kakor onim v Beljaku, toda koncem konca pa moramo te reveže pomilovati, kakor pomilujemo vsakogar, ki je hudo bolan, posebno pa one, ki se jim je duh pomračil. In oni članek kaže jasno, da je mrak v možganih celjskih „Nemcev“.

Torej slovenski uradniki državnih železnic naj bi bili Nemcem in deželi sovražni! Zakaj neki? Zato ker baje delajo na to, da bi se dežela razdelila! Ker so v tem najboljša opora onim „pervakom“, ki so tudi za razdelitev dežele. Zato ker so ti uradniki grozni politiki, ki hočejo snesti vse štajarske Nemce in nemčurje z dlako in kostmi vred! Zato ker so ti slovenski uradniki do pičice enaki češkim železniškim uradnikom, ki so baje izpremenili popolnoma nemške kraje v češke! Zato ker so slovenski železniški uradniki, ki so nastanjeni v Celju, obiskovalci „Narodnega doma“ in se celo javno bratijo z največjimi sovražniki mesta ter glasujejo za slovenske kandidate. — To so torej one grozote, ki jih izvršujejo slovenski železniški uradniki v Celju in jih bodo baje tudi izvrševali odalej po popolnoma nemški savinski in šaleški dolini!

Naj pa še kdo reče, da ni blazen oni človek, ki je tako pisal v trobilu celjskih Nemcev. Da, ako ni blazen, je pa hudoben, da bi moralo državno pravdnštvo že zdavnaj položiti svojo roko nanj. Torej ljudje, ki redno in vestno izvršujejo svojo službo, težavnejšo službo kakor so vse druge uradniške, ki se trudijo z vsemi svojimi močmi, da bi ustregli prebivalstvu, ti ljudje, ti mužeje naj ne bi smeli mirno uživati svojih skromnih plačil! Ne, najde se nemčurski lopov, ki v svojem besnem sovraštvu do vsega, kar je slovensko, negromadi na te zasluzne može kopo povk, žalenj, sumnjičenj in nesramnega, brez

vestnega obrekovanja samo zato, ker so Slovenci, ker med slovenskim ljudstvom uživajo spoštovanje, zaupanje in ljubezen, katero so si pridobili s svojo vlnudnostjo in vestnostjo. Da, ponavljamo še enkrat, da je članek v „vahtarci“ ve likanska lumparija, kakoršna se more zleči le na gnojišču celjskega nemčurstva. Seveda, ako bi slovenski uradniki stopili v vrste prusaškega spodnještajarskega nemčurstva, ako bi se ponižali do gotovih celjskih pouličnih barab in se z njimi bratili, o, potem bi ne bili „pervaški huj-skači“, potem bi bili — poštenjaki v očeh naših Nemcev. Lopovil!

Uprava državnih železnic se pač malo briga za črnordeče-rumeno politiko celjskega posilnemtva, njena politika je in mora biti — uvaževanje potreb ljudstva! In reči moramo, da ji moramo v tem oziru izreči pohvalo, kajti videti je, da želi ustreči po mogočnosti željam in potrebam ljudstva ob velenjski železnici — a to ljudstvo je slovensko! Nastavila je osobje, ki more občeovati z ljudstvom v domačem jeziku, v jeziku, ki ga ljudstvo razume. Seveda savinska in šaleška dolina ste med najlepšimi na Štajarskem, in zato radi verjamemo, da so se že marsikateremu „vahtarčnemu“ protežirancu cedile sline po naših lepih krajih, toda pravičnost železniške uprave je storila debelo črto preko „vahtarčnih“ računov in nastavila po slovenskih krajih za slovensko ljudstvo slovenske uradnike, dobro vede, da bo tako zadostila resnični potrebi in načelu nepristranosti! Da je pa našim „Nemcem“ vsak pristranski, kdor ne tuli z njimi, je pa takointako dovolj jasno.

Boje se naši „Nemci“ slovenskih uradnikov. Dežela je v nevarnosti, da se ne razcepi. „Proč od Gradca“ jim pretresa kosti in mozeg. Kako bi tudi ne, saj potem bi bil konec njihovemu šarlatanskemu gospodarstvu. Sicer dobro vemo, da nas nameščenje slovenskih uradnikov na velenjski železnici ne bo dovedlo niti za pedenj bližje rešitvi gornjega vprašanja, toda z veseljem bomo ležimo, da so naši „Nemci“ pokazali, kak strah jim zadaja naš klic „Proč od Gradca“. — Prav, prav, le pokažite, kje vas je treba prejeti, da vas občutneje zabolj. Ne bojte se, ne bomo zamudili prilike, da vam še nekoliko trdnejše zadržnemo vrat.

Toda nekaj bi bili skoraj pozabili. Peščica slovenskih nastavlencev na velenjski železnici je imela razun lumparije v celjski „vahtarci“ še druge „žalostne“ posledice.

Bog mu odpusti njegove nesmrtna blamaže, ali kaj, držijo se ga kakor klop psa. Menda je pač rojen pod tako zvezdo, in bele žene so mu ob porodu položile v zibelko tablico z napisom „Ahtunknacuk“, ki ga z blamažami vred spremlja po vseh potih njegovega življenja. Da, da, njegova nesrečna zvezda ga je zopet speljala na led. — Komaj se je sešel državni zbor in že je stopil predenj gromovnik Pommer in podal seveda interpelacijo. Sicer še ne vemo, ali se ta interpelacija začneja z besedo „ahtunknacuk“, ali toliko pač vemo, da je interpeliral železniškega ministra zaradi nameščenja Slovencev na velenjski železnici.

Strah in groza je morala obhajati gospoda ministra, ko je čul besede gromovnika, ki so ga imenovali neumnejšega od vola, in prepričani

smo, da bo odslej vse drugače na velenjski železnici; kajti Pommerjeva interpelacija bo gotovo pomagala — da se bo razvedril marsikak žalosten obraz. Ljudje se pač radi smejiijo blamirancem. Ko dobimo stenografski zapisnik, bomo priobčili to interpelacijo v zabavo našim bralcem.

Pommer in njegova interpelacija sta nas sicer zapeljala nekoliko v stran od našega resnega razmatranja, toda da se vrnemo zopet nazaj, povdarjamo še enkrat, da je uprava državnih železnic storila pri nameščenju uradnikov velenjske železnice svojo dolžnost in ugodila upravičenim željam prebivalstva. Pa naj zato še tako besnijo celjski „Nemci“, končno bodo že še uvideli, da so še gospodarji nad njimi. Sicer bo še dovolj krika in vika, toda velenjska železnica ni več torišče, na katerem bi premetavalo svoje kozolce celjsko nemčurstvo. V najkrajšem času je pričakovati, da se izvede na tej progi dvojezičnost v popolni meri. To bodi najjasnejši odgovor na lopovsko sumničenje in brezvestno obrekovanje slovenskega uradništva po celjskem nemčurstvu.

Interpelacija

poslanca vit. Berkša in tovarišev na ministrskega predsednika kot ministra za notranje zadeve in pravosodstvo zaradi volinih sleparij pri občinskih volitvah v celjskem okrožju.

Občina Vojnik šteje poleg 188 Nemcev 419 Slovencev. Ta občina naj bi torej dobila pri zadnjih volitvah nemški občinski zastop. V sled malega števila volilcev v prvem in drugem razredu so Nemci lahko dosegli v njima večino, toda v tretjem je to bilo nemogoče. Da se pa stori navidezno nemogoče vendarle mogoče, uprizorila se je prava fabrikacija volilcev. Kupili so neki travnik, razdelili v 25 parcel in vsako tako parcelo je kupil po en pristaš nemške stranke in sicer večinoma taki, ki ne bivajo v vojniški občini; te volilne parcele so bile tako majhne, da se je novim posestnikom predpisalo le po eden do dva vinarja davka, ki pa zadostujejo za utemeljitev volilne pravice. Po izvršenih volitvah teh posestnikov večinoma ni mogoče najti. Popolnoma enako se je prakticalo pri zadnjih državnoborskih volitvah v Celju, kjer so se ljudje z neobičnim fiskalnim patriotizmom kar trgali zato, da bi plačali dohodninski davek, in oblasti so se kar prehitvale z dovolitvijo teh prošenj, tako da se je nekemu prosilcu njegova prošnja 24 ur prej uslišala, predno jo je vložil, kakor je konstatiralo državno sodišče. Po izvršeni volitvi je naenkrat ponehal ta davkoplačevalni paroksizem in novofabriciranih davkoplačevalcev ni bilo mogoče najti.

V kratkem se bodo sedaj vršile volitve v občini Teharje in gode se ravno take stvari, da bi se dosegla večina v tretjem volilnem razredu. Občina Teharje šteje poleg 1590 Slovencev le 195 Nemcev.

In da bi v kljub tej velikanski premoči Slovencev vendarle občinsko zastopstvo zavzela malobrojna nemška skupina, se je prej samo za poskušnjo prirejena fabrikacija volilcev sedaj začela popolnoma sistematično.

Neki Kovač je razdelil majhno, posekano gozdno parcelo, ki je brez vrednosti, v deset delov in je prodal del po 1 K 60 vin. desetim ženskam in tako sfabriciral deset novih glasov.

Neki Karl Valentinič je prodal znani firmi za fabriciranje volilcev neko njivo za 400 K. Ta parcela se je razdelila v 20 parcel in te parcele so se prodale zopet ženskam in se je tako zopet sfabriciralo 20 volilcev. V obeh slučajih seveda ne plačajo kupci nikake kupnine, temveč jo plača volilni fond, tudi ne prevzamejo posestva, temveč ga obdeluje prejšnji posestnik kot „najemnik“.

Niti državno pravdnništvo, niti politična, niti davčna oblast niso v tem našle povoda, da bi se ustavile tej očividni volilni slepariji, katera bi, ako bi se izvajala po obeh strankah, do česar bo moralo končno priti, ako se bo še to nadalje trpelo, končno vsakemu volilnemu redu in pravi storila konec.

Podpisani torej vprašajo:

„Kako stališče namerava zavzeti gospod ministrski predsednik napram temu volilnemu sleparstvu in kako misli napram istemu postopati

a) kot minister notranjih zadev in načelnik politične uprave in

b) kot justični minister in najvišji čuvaj pravice?

Dunaj, dne 8. sušca 1904.

Dr. Ferri.	v it. Berka.
Perić.	Dr. Ploj.
Biankini.	Žičkar.
Vuković.	Robič.
Borčić.	Barwinski.
Dr. Hruban.	Pihuliak.
Pogačnik.	Dr. Žitnik.
Dr. Stojan.	Povše.

Celjske in štajarske novice.

— „Slovensko delavsko podporno društvo v Celju“ priredi v soboto, na dan sv. Jožefa, dne 19. t. m. svojo vsakoletno društveno zabavo v veliki dvorani „Narodnega doma“ v Celju. Spored te zabave objavljamo med društvenimi vestmi. Spored je kaj raznovrsten ter obsega pevske točke, igro enodejanko in še več drugega. Nadejati se je torej, da bodo društveniki ob tej priliki lahko spoznali, da se je odbor potrudil, da bo pokazal, koliko je društveno življenje tekom enega leta napredovalo. Pevski zbor pod spretnim vodstvom našega dičnega skladatelja g. dr. Schwaba se je povzpел do visoke stopinje izvežbanosti in bo nudil poslušalcem dokaj lepega užitka. Za prireditev igre je naprosil odbor „Celjsko pevsko društvo“, ki bo s svojimi najboljšimi močmi priredilo enodejanko „Dve tašči“, ki bo prvič sedaj uprizorjena na celjskem odru, gotovo vsakemu ugajala. Ker je takointako vsak slovenski Celjan ud „šlov. delav. podp. društva“, se je nadejati udeležbe, da bo dvorana in galerija „Narodnega doma“ polna do zadnjega kotička. Razposlalo se je nad 300 vabil ter upamo, da se jim bo tudi vsakdo odzval. Ker ima društvo namen, preostanek veselice porabiti za povečanje fonda za zgradbo „Delavskega doma“ v Celju, je pač želeli, da bi premožnejši nekoliko globlje posegli v svoje žepe in tako vsak po svoji moči pripomogli, da bi čim prej zrastle na celjskih tleh „dom“ v katerem bo imelo zavetišče naše slovensko delavstvo. Pomagajmo torej društvu, da se mu ta želja čim prej uresniči!

— „Legijonarji“ v Celju. Zadnje nedeljo je celjski „Narodni dom“ zopet zbral v svojem okrilju ogromno slovensko množino iz vseh krajev Spodnje Štajarske. Našemu občinstvu se je ponudil lep duševni užitek s Fr. Govekarjevo novo igro „Legijonarji“. Kolikorkoli je ta igra povzročila prirediteljem pod režiserjem g. Salmičem skrbi, predno se je v Celju uprizorila, tem večje je bilo v sroih vseh zadoščenje, ko se je tako sijajno dokončala. To delo, vzeto iz pristnega domačega slovenskega življenja, je segalo globoko v slovenska srca, in mi, ki si tu v provinciji malokdaj moremo privoščiti kaj izredno lepega, smo se vračali morebiti z večjim veseljem iz našega malega gledališča, nego velikomeščan iz velikomestnega gledališča, kjer se odlikujejo največji umetniki. K temu pa pripo-

more pri nas baš to, ker naši igralci niso igralci po poklicu, ampak diletanti v lepem pomenu te besede, ki se potrudijo stvari ne zaradi gmotnega plačila ampak iz ljubezni do umetnosti in naroda posvetiti vse svoje duševne moči. Ker jim slovenska javnost ne more dati drugega plačila nego priznanje, štejemo si v dolžnost, spomniti se, kolikor prostor današnje številke dopušča, nekaterih sotrudnikov zadnje predstave „Legijonarjev“. To vsakdo ve, da bi brez g. Salmiča ne bilo mogoče v Celju „Legijonarjev“ igrati. Razun igralcev si nihče ne more predstavljati, koliko žrtvuje g. Salmič za našo dramo kot režiser. To bi se moralo pravočasno izprevideti in ukreniti, da bode istemu tudi mogoče ostati nositelj dostojnega razvoja gledališke umetnosti v Celju. S polnim zadoščenjem pa g. Salmič tudi tokrat lahko gleda na uspeh svojega truda, kajti navzoči ustvaritelj „Legijonarjev“, g. Govekar, nas je zagotovil, da so se „Legijonarji“, katere je v prvi vrsti za celjske razmere priredil, igrali celo mnogo bolje nego v ljubljanskem gledališču ter da je Jež (g. Salmič) celo nadkrilil priznanega umetnika g. Verovška. Jež je pa bil v igri tudi res ona oseba, ki je v ti tako na izpremibi bogati celoti bil nekakšna gibajoča moč, ki je igri dala živahno gibanje. G. Salmič je igral kot umetnik, občinstvo mu je svoje priznanje izkazalo z večkratnim burnim pozdravom in z lovorjevim vencem na njegovo nedosegljivo dolgo puško. Kar nam je podala Lavra (gospica Metka Baševa), je pa bil res krasen užitek za vsakogar, če je tudi že v velikih mestih užival gledališče. S tolikim razumom in s tako elektrizirajočim nastopom igrati pomeni globoko izobraženost srca in duha igralke. V pretresljivem zaključku, kjer Lavra ob povratku nesrečnega Ferdinanda (dr. Štikerja) umre, ker je njena duša strta vsled prevar in krivde ne stanovitnosti, videli smo v mnogih očeh solze rositi. To je pač najzgovornejša kritika o vrednosti tega, kar je Lavra občinstvu ponudila. Ferdinand (g. dr. Štiker) je imel poleg Lavre jako hvaležno ulogo, v katero je pisatelj vliil idealno moški značaj onega Nandeta, katerega poznamo iz „Rokovnjačev“. Njegov mirni moški nastop ob koncu igre je bil res pretresljiv. Prav tipičen značaj je podal Brnjač (g. M. Meglič). Ljubil je Lavro res strastno in to ga je za trenotek res dvigalo v očeh občinstva, toda sočutje z njim se je sprevrglo v srd zoper njega, ko je z brezvestnimi spletkami izposloval krivo obsodbo prijatelja Basaja zaradi tatvine, samo da bi ga odstranil in dobil Lavrino roko. Igral je g. Meglič tako naravno in dobro, da je človeka kar mikalo, pristopiti na oder in ga kaznovati. Baš to je pa zopet najzanesljivejši dokaz, da je bil igralec popolnoma na svojem mestu. Lavrin oče Rak (g. Ekar) je imel težko stališče. Dozdaj je imelo občinstvo navado srčno se mu smejeti, ker ga je videlo zmiraj v humorističnih ulogah, zato so se, kakor je bilo videti, tokrat celo jezili, da se mu niso smeli smejeti, ker je bila njegova uloga mestoma izredno resna. Z menjavanjem značaja v posameznih prizorih je g. Ekar (Rak) dokazal najbolj, kako zelo se mu je posrečilo, se prav živeti v svojo ulogo ter jo v vseh nastopih izvajati s čutom. Prav pohvaliti moramo gostilničarja Medveda (g. Terčeka), ki nikdar ne manjka na našem odru. Podal je s svojim premišljenim nastopanjem v vseh oblikah prav simpatičnega slovenskega gostilničarja iz lepih starih časov. Poročilo o izdajstvu Brnjača in povrnitvi Basaja nasproti že umirajoči Lavri je izvršil mojstrsko. Barba (gospa Ekarjeva) je igrala ulogo stroge žene prav dobro. Kaj pač mora mož na svetu pretrpeti pred korajžnimi ženskami, misli si je marsikdo, ko je videl, kako neusmiljeno je znala Barba ukrotiti sicer neustrašivega junaka in hrustača Francozov, Ježa. Toda končno je bila vendar tudi dobra ženska, v kateri se je ob povrnitvi moža iz Italije vendar zopet vzbudila skrta ljubezen ter se pojavila naenkrat v obliki gorkega objema. Prav ljubka dobra mamica je bila Gričarica (gospica Korščeva). Dobra moč! Micike, natakariča, sicer ni bilo mnogo slišati, pa nastopala je prav srečno. Ni ga bilo človeka, ki bi se ne bil srčno smejal, kako okusno je znala smukati skozi vrste porrednih legijonarjev. — Kar daje Govekarjevim

igram posebno mičnost je prepletanje istih s pevske točkami in to velja posebno tudi o „Legijonarjih“. Prav umetniško lepe pesmi poje ob začetku in koncu igre Ana (gospica Vrečerjeva). Skladba je jako težavna in izvajanje tembolj, ker se giblje v zelo visokih mejah. Gospici Vrečerjevi pa na njeni igri, zlasti pa pesnih prav srčno častitamo. Izmed moških igralcev je pel Jež (g. Salmič) jako krute bojne pesni zoper Francoze, h katerim si je dajal prav izrazit marsirajoči takt. Ni čudež, da so legijonarji takega popevajočega sobojevnika tako visoko cenili. Ne moremo si misliti nikogar, ki bi bil sposoben Salmiču v pevske ulogah pri „Legijonarjih“ namestovati. Glasno odobravanje, katero je za svoje dovršeno petje žel znani basist g. Ekar (Rak), ni bilo prisiljeno, ampak videli smo na marsikaterem obrazu izraz, češ, to je res kaj posebnega, kaj krasnega. Na kar smo pa z vso pravico lahko zelo ponosni, je bil krasno uspeli nastop pevskega zbora legijonarjev, v katerem sta prvokrat korporativno sodelovali obe pevski društvi, „Celjsko pevsko društvo“ in pevski zbor „Delavskega društva“. Zbori so se izvajali tako lepo in umerjeno, da se je človeku ob teh zvokih res srce smejalo. G. dr. Schwab, ki ima velike zasluge, da je izšolal pevce delavce, je kot legijonar sam nastopil z umetniško izvajanim solospetvom, h kateremu mu prav častitamo. Glede nastopa samega bi očitati nekaterim posameznim legijonarjem, da so se včasih držali preveč vojaško in leseno, akoravno to ni pokvarilo lepega vtisa, katerega so vzbudili s petjem in svojimi prav slikovitimi lepimi uniformami. Pohvaliti moramo lepo uspelo uprizoritev napada Francozov na legijonarje in nepretirano in kljub tesnosti našega odra prav izvrstno izvedeno odbitje francoskega napada. — Gotovo se v teh vrsticah nismo mogli vseh sotrudnikov „Legijonarjev“ dovolj primerno spomniti. Splošna sodba je pa, da je vsakdo bil kos svoji nalogi in da so nam naši diletanti podali tokrat res nekaj izvenredno lepega. Tudi naša narodna godba se je prav vro držala in se ji je prav živahno ploskalo. Junakinja večera sta pa vsekako bila Lavra in junak Jež. Slovensko občinstvo je vsem dolžno odkrito zahvalo. Tudi pisatelj „Legijonarjev“ gospod Govekar nas je prišel iz Ljubljane obiskat, da vidi, kako bode njegovo delo uspelo. Občinstvo ga je burno pozdravilo in mu poklonilo v znak priznanja in veselja krasen lovorjev venec. Imenom narodne družbe je po končani igri g. dr. Kukovec še enkrat nazdravil g. Govekarju, izražajoč obenem željo, naj bi nam Govekar, ki dušo našega naroda tako dobro pozna, podaril še kaj podobnega kakor so njegovi krasni „Legijonarji“ in „Rokovnjači“. Pisatelj, ki je bil vidno zadovoljen z uspehom svoje igre na celjskih tleh, nas je tudi res zagotovil, da smemo od njega pričakovati še novih plodov narodne drame. Udeležba je bila naravnost ogromna in smo videli zastopane vse sloje prebivalstva iz vseh koncev dežele. Pohvaliti moramo naše občinstvo, da je že precej izšolano in da je splošno s to ne samo smešno ampak mestoma zelo resno predstavo zasledovalo z dobrim razumevanjem dejanja, dasiravno so se še zgodili slučajji, kjer je neprimeren smeh najlepši vtis nekoliko skvaril. Zdi se nam, da je celjsko pevsko društvo z „Legijonarji“ zadnje nedeljo doseglo vrhunec v svojem delovanju.

— Zamenjal je nekdo v nedeljo v gledališčni garderobi črn klobuk. Prosi se, da se dotičnik zglesi v našem uredništvu.

— Celjsko državno pravdnništvo je iz naše zadnje številke lahko povzelo, kaka korupcija vlada v onem uradu, ki je uvedel aretacijo proti onemu uslužbencu neke tukajšnje slovenske trgovine, kakor smo poročali v zadnji številki. Postopanje tega urada je tako značilno za celjske razmere, da bolj ne bi moglo biti. Večjega škandala za urad si pač ne moremo misliti, kakor ta, da ima že zadnji poulični postopač vpogled v notranje poslovanje tega urada, kar je omenjeni slučaj tako jasno pokazal. In ne samo to, da je celo celjsko barabstvo vedelo za aretacijo, ne, celjska „Deutsche Wacht“ je imela poročilo o aretaciji predno se je ista izvršila. Vemo tudi, kdo je poročilo pisal, vemo popolnoma gotovo, da je dotičnik s tem kršil svojo uradno oblast.

Ali naše c. kr. državno pravdnštvo ne bo v tem našlo povoda, da uvede proti takemu postopanju preiskavo zaradi zlorabe uradne oblasti? — Nadalje vprašamo slavno c. kr. državno pravdnštvo, ali bo isto dalo aretirancu priliko, da more nastopiti proti takemu ravnanju in tudi posarjenju v tukajšnji „Deutsche Wacht“. Seveda počakalo se bo najbrž tako dolgo, da poteče rok. Par mesecev preiskalnega zapora in „vahtarca“ je rešena vseh težav. V interesu ne samo aretiranca, temveč tembolj v interesu iste justice same zahtevamo, da se poda istemu priložnost, da dobi v roke pred pretekom roka dotično številko „Deutsche Wacht“. Žalostno bi pač bilo, da bi se s protežiranjem takih listov, kakor je celjska „vahtarca“, kršila najenostavnejša pravica avstrijskih državljanov. — Radovedni smo, ali bo slavno c. kr. državno pravdnštvo v svoji nepristranosti storilo, kar zahteva v tem slučaju njegova sveta dolžnost, sicer bi bili prisiljeni zelo, zelo dvomiti o njegovi nepristranosti. Našim gg. državnim poslancem pa priporočamo, da posvetijo nekoliko pozornosti zlorabi uradne oblasti gotovega urada v zgoraj omenjenem slučaju. — Kakor smo izvedeli potem, ko je bila ta notica že spisana, je tukajšnje okrožno sodišče že v soboto zvečer izpustilo zgoraj omenjenega gospoda iz zapora, spoznavši, da je njegova „krivda“ tako malenkostna, da je bilo dosedanje postopanje proti njemu prenačeno. Radovedni smo, ali bo slavno c. kr. pravdnštvo sedaj uvedlo proti uredništvu „Deutsche Wacht“ preiskavo zaradi zločina obrekovanja. Saj menda velja § 200 tudi za „vahtarca“, ne samo za naš list.

— Zastrupila se je prošli četrtek v svojem stanovanju v Vodnjaški ulici v Celju Marija Kralj. Revica je bila petnajst let prodajalka v trgovini celjskega prvaka Fritza Rascha. Ker je pa ubožica obolela, jo je Rasch odpustil. Imela je nekaj prihranjenega denarja, ko pa je bila ta borna svotica, ki si jo je prej odtrgala od svojih ust, porabljena, je bila brez pomoči. V svoji bedi je sklenila skrajšati svoje trpljenje in se je zastrupila. Najbrž bo revica umrla. V pojasnjenje tega žalostnega dogodka pripominjamo, da je Fritz Rasch eden izmed onih celjskih mogotcev, ki izdatno podpira „südmarmkovske“ in druge pomembne zavode, ki izdaja precijne svote za najrazličnejše vsenemške namene. Nadaljni komentar je popolnoma nepotreben.

— Nova cerkev. Slavna posojilnica v Vojniku blagovolila je podariti za revne učence v Novi cerkvi pri Celju znesek 20 K. Za ta blagodušni dar izrekata v imenu učeče se mladine najpriarčnejšo zahvalo

Gašper Laubič, Fr. Leskovar,
načelnik. nadučitelj.

— Iz Griž. Imejitelj knjigarne „Krajec nasl.“ v Rudolfovem, velespoštovani gospod Urban Horvat, je za naše „Kmet. bralno društvo“ blagobotno daroval 70 najlepših in za društvo najprimernejših knjig in knjižic lastne in tuje založbe. Velikodušni darovatelj sprejmi tem potom — javno — našo najskrenejšo zahvalo!

— Pasja kontumacija je do preklica uvečena v občinah Šmarje pri Jelšah, trg in okolica, Št. Vid, Sv. Ema, Št. Peter, Žusem in Lemberg.

— Ptuj, 14. marca 1904 Propadli smo pri današnjih volitvah v okrajni zastop v veleposestvu za 14 glasov, t. j. za tiste glasove, ki sta nam jih okrajni glavar Underrain, oziroma c. kr. namestnika v Gradcu vsled 15%, odpisa pri zemljiščnem davku črtala. Pritisk od vladne in nemčurske strani velikanski; delalo se je na nasprotni strani z obljubami in denarjem, s pretinjami in zvijačo; ugledni možje, ki so dali prej besedo, da ne bodo volili ali pa da bodo celo z nami volili, so požrli svojo besedo in volili z nemčurji. Naša stranka postavila je za kandidate same ugledne kmete, zato, da ne bi „Štajerc“ imel povoda kričati in besneti, češ, same duhovnike in dohtarje ste volili. Toda glej! Kako je „Štajerc“ stranka izvajala načelo: „Kmet naj voli kmeta“? Izmed 10 izvoljenih veleposestnikov so samo 4, recimo štirje, kmetskega stanu. Ti kmetje so: Purg Martin iz Jurovca, Schampa Jakob iz Livanje, Wrabl Jože iz Velovljaka in Windlach Andraž iz Leskovca. Razume se samo ob sebi, da so vsi nemčurskega mišljenja in

zvesti pripadniki Ornigg-Straschilla. Nadalje so voljeni: pl. Hellin Franc, graščak v Sterntalu, baron Kubeck Maks, graščak na Barlu, pl. Pangratz Gvido, graščak v Dernavi, Ulm Maks, graščak na Zavrču; končno meščana ali purgarja Straschill Maks, posestnik treh šnopsarij, ki bode baje od sedaj „šnops“ zastoj točil, ker je „šnops“ največja dobrota za kmeta, in Schochteritsch Franc, znani poštar in bivši predstojnik v nemčurskem Št. Vidu, ki ima sedaj zadoščanje za to, da so ga pred kratkim za vedni Pobrežani bronili z županskega stola. Pritožba od naše strani je vložena. Toda za sedaj nam bodo gospodarili graščaki in njih valpti, kakor pred 400—500 leti, ko so našega ubogega kmeta trpinčili tako, da se je sicer pohlevna duša morala spuntati. Živel grajski bič in valptov korobač! In to imenuje „Štajerc“ zmago „naprednih“ kmetov! Okusi in zaušnice so pač različne. Podravski.

— Opozarjamo na vinski semenj, ki ga priredi občina Krška v sredo po sv. Jožefu, to je dne 23. t. m. Semenj je za kranjske in štajarske vinogradnike. Na korist je tak semenj za producente, na korist pa je tudi odjemalcem, ki si lahko vsak blago izbere, ki mu ugaja. Namerava se iz Zidanega mosta v sredo zjutraj poseben vlak prirediti, ki bi imel zvezo z meščancem iz Ljubljane in s poštnim vlakom iz Maribora. Ta vlak bi bil tudi pripraven za udeležence iz Savinske doline, ki bi se lahko s prvim vlakom zjutraj v Celje peljali in potem s poštnim vlakom na Zidani most. Da je mogoče poseben vlak prirediti, naj se udeleženci javijo pri Fran Gombaču, dež. pot. učitelju v Ljubljani.

Društveno gibanje.

— Slovensko delavsko podporno društvo v Celju ima na društveni praznik sv. Jožefa dne 19. marca 1904, zjutraj ob 8. uri sv. mašo pri sv. Jožefu, pri kateri poje društveni pevski zbor. — Po sv. maši sestanek v društvenih prostorih. — Zvečer ob 8. uri v dvorani „Narodnega doma“ koncert, pri katerem sodeluje g. dr. Gvidon Serbec, „Celjsko pevsko društvo“ in „Celjska narodna godba“. Spored: 1. „Delavska budnica“. 2. Hubad: „Venec narodnih pesmi“. 3. A. Sochor: „Nočna rosa“. 4. R. Fašalek: „V slovo“. 5. „Dve tašči“, veseloigra v enem dejanju. Spisal dr. Fastenrath, poslovenil Vekoslav Benkovič. 6. Anton Lajovic: „Zacvela je roža“, poje gosp. dr. Gv. Serbec. 7. a) Dr. Anton Schwab: „Draga Minka, bodi zdrava“; b) dr. Anton Schwab: „Srce človeško sveta stvar“. 8. Dr. B. Ipavec: „Slovanska pesem“. Med posameznimi točkami svira „Celjska narodna godba“. — Vstopnina za osebo 1 K, za redne člane 50 vin. K obilni udeležbi vabi odbor.

— Južnoštajarsko hmeljarsko društvo vabi k glavni skupščini, katera se bode vršila dne 20. marca t. l. ob 3. uri popoldne v dvorani Hausenbichlerjeve gostilne v Žalcu po sledečem sporedu: 1. Ogleđovanje nove sušilnice po načrtu Wurbs Hahn (Auscha) na dvorišču gospe C. Senica v Žalcu; v sušilnico se bode zakurilo, in vlažno listje sušilo. Po ogleđovanju vrši se nadaljevanje glavne skupščine pri Hausenbichlerju. 2. Poročilo o društvenem delovanju. 3. Pregledovanje oziroma potrjenje letnega računa. 4. Prosto pomenkovanje o raznih izkušnjah v hmeljarstvu, osobito o gnojenju in o novem poskuševališču, na katerem se bode sadilo 14 vrst hmelja. 5. Vpisovanje udov in vplačevanje letnine, katera znaša 2 K. 6. Nasveti. — Hmeljarji se zbirajo ob 3. uri popoldne v gostilni Hausenbichler ter se podajo potem skupno na mesto nove sušilnice. — K prav obilni udeležbi vabi odbor društveno vodstvo.

— Šaleška čitalnica v Šoštanjju priredi v soboto, dne 19. t. m. v prostorih hotela „Avstrije“ veselico z gledališko igro in koncertom. Začetek točno ob 8. uri zvečer. Vstopnina: Sedeži od 1. do 4. vrste 1 K 60 v (obitelj 4 K) ostale vrste 1 K (obitelj 2 K 50 v). Stojišča 40 v. Spored se bode dobil pri blagajni za 20 v. Na mnogobrojen obisk vabi odbor.

— Šaleško učiteljsko društvo zborovalo bode v soboto, dne 19. t. m. ob 1. uri popoldne

v Šoštanjju. Spored: 1. Zapisnik. 2. Dopisi in društvene zadeve. 3. Razgovor o točkah za sestavljanje kronike našega društva, (nadaljevanje) 4. Iz vpraševalne škrinjice. 5. Nasveti in predlogi.

Druge slovenske novice.

— Izvrševalni odbor slovanskega, italijanskega in rumunskega dijaštva dunajske univerze je sklenil sledečo resolucijo: Izvrševalni odbor slovanskega, italijanskega in rumunskega dijaštva dunajske univerze izjavlja, da hoče dijaštvo tudi nadalje se boriti najodločneje za akademično enakopravnost vseh v cislitvanji zastopanih narodov, dokler je najvišja akademična oblast izrecno ne pripozna. Vlada se namreč upira rešiti češko, slovensko in italijansko vseučiliško vprašanje v tem smislu, kakor zahteva zaman tekom desetletij volja naroda. Zato so slovanski, italijanski in rumunski dijadi prisiljeni, nastopiti kot enakopravni akademični državljani, a ne kot nadležni gostje. Izvrševalni odbor je nadalje ukrenil vzpričo dejstva, da je zdaj univerza zaprta in da je radi tega tovarišem nemogoče na akademičnih tleh dostojno manifestirati za svoja sveta prava, da opusti vsako protidemonstracijo toliko časa, da se univerza znova ne otvori.

Dunaj, 12. marca 1904.

Izvrševalni odbor slovanskega, italijanskega in rumunskega dijaštva.

— Sprememba v poštno prometni službi z inozemstvom. S 1. aprilom stopi v veljavo važna sprememba v poštno-prometni službi z inozemstvom. Doslej so bile izvršene poštna nakaznica, namenjene v inozemstvo, v kronski vrednosti, in one iz tujih dežel v frankih ali markah. — Odslej pa bode moral odpošiljatelj poštna nakaznica takoj izvršiti v vrednotah, veljavnih v krajih, kamor so namenjene. S tem precej pridobimo, in je ta postopek že splošno v veljavi med deželami, kjer ima denar stalno isto ceno. Glavna korist obstoji v tem, da odpošiljatelj vedno natančno ve, kolik znesek bo izplačan prejemniku, kar doslej pri vedno spreminjajočih se dnevnikih kurzih ni bilo mogoče. Zato se napravijo novi uzorci za mednarodne poštna nakaznice in spremnice v predrugačeni obliki in se bodo smeli od 1. aprila nadalje samo ti uzorci rabiti. Pošiljatelj mora na poštni nakaznici za inozemstvo navesti določeni znesek v številkah in črkah v dotični tuji vrednoti, ki je predpisana v deželi, kamor je poštna nakaznica namenjena. Sicer pa morajo dati poštni uradi interesentom vsa zahtevana pojasnila.

— Razširjanje kolodvora na Jesenicah se bo spomladi začelo. Polagoma že zasipljejo prostor ob restavraciji pri kolodvoru. Zasuti bo treba precej sveta. — Tako bo počasi kraj med kolodvorom, Jesenicami in Savo dobil vse drugo lice. Razna kolodvorska poslopja bodo zavzemala prostora v dolžini 1700 m.

— Ponesrečen vlom. V Št. Petru na Notranjskem so v noči od 7. na 8. t. m. poskušali tatje vlomiti v cerkev. Vrata na pokopališče so odprli, a cerkvenih niso mogli nobenih. Čudno pa je, da so na pragu glavnih vrat pustili na zamazani platneni cunji dleto, pilo in vitrih. — Čuje se, da je eden izmed onih malopridnežev, kateri so pred tremi leti v tamkajšnji okolici izvrševali enake zločine, ušel iz ječe.

— Goriški mestni svet je protestiral proti odločbi vlade, ustanoviti laško juridično fakulteto v Roveredu. Protest je predložil dr. Pinavčig, utemeljeval pa dr. Venier. Izrekli so se za ustanovitev vseučilišča v Trstu. V takem zmislu je odposlal župan brzojavko državnemu poslancu Malfattiju

— Učiteljski štrajk na Gradiščanskem? Nekateri laški listi so raznesli vest, da je sprejelo učiteljsko društvo za gradiščanski okraj na zadnjem zborovanju predlog, da učiteljstvo zastavi svoje delovanje ter začne štrajkati. Baje je dal deželni glavar deputaciji, ki mu je izročila prošnjo tega učiteljstva, tak odgovor, da so učitelji ob ves up za zboljšanje svojega gmotnega stanja!

— Stavka kamnosekov v Pulju. Puljski kamnoseki so začeli stavko, ker so rekli, da

vsled izpremenjenih razmer ne morejo biti več zadovoljni z delavsko pogodbo iz leta 1902, po kateri se določa najnižja plača za vse delavce na 4 K brez ozira na njih izvežbanost. Stavka je trajala dva dni. Šli so zopet na delo, ker jim je obljubljen, da se spretnejšim delavcem plača zviša.

— Italijanske torpedovke so krožile pretekli teden ob istrski obali. Tako poroča tudi „Naša sloga“. Prišle so celo v lošinjske luko, češ, da je neugodno vreme.

Politični pregled.

— Državni zbor. V sobotnji seji poslanske zbornice so se zopet primerili silno viharji prizori. Vloženih je bilo jako mnogo interpelacij. Med njimi je tudi interpelacija poslancev Pacaka, Ferjančiča, Ivčevića in Kubra zastran dogodkov na dunajskem vseučilišču. Med čitanjem teh interpelacij je bilo vse polno medklicev. Nekdo je tudi zaklical „Prager Pöbel“. Odgovoril mu je dr. Stransky, rekoč: Pri nas je „pöbel“ na ulicah, pri Nemcih pa poseda pri rektoratih. Nemci so radi tega zatulili, češ da svojih rektorjev ne puste žaliti. Prišlo je še do več podobnih prizorov. Šele ko je prezident grozil, da prekine sejo, če se poslanci ne odstranijo s predsedstva, se je moglo čitanje interpelacij nadaljevati in končati. Ko je potem dr. Ryba predlagal dve imenski glasovanji, je naenkrat Wolf začel nekaj kričati. Nato so z raznih strani zadoneli klici „Zucker-Wolf“. Ves besen je planil Wolf med klicatelje in hotel poslanca Salo zgrabiti za vrat. A posl. Holansky je zgrabil Wolfa in ga z vso silo vrgel med klopi, kjer je neki drugi poslanec dal Wolfu še broo. Wolfa je predsednik poklical k redu. Zdaj je Wolf zahteval, naj bo k redu poklican tudi Sala. Ta je izjavil, da ni Wolfu zaklical niti besedice. Wolf: Ali v rokah je imel košček sladkorja. Viharna veselost. Prezident je na to izjavil, da nima vzroka poslanca Salo poklicati k redu.

— Ogrski državni zbor. Predloga o dovolitvi rekrutov se je sprejela tudi v tretjem branju. Z ozirom na nujnost tega predmeta se je dotična postojanka v zapisniku takoj overovala ter se predložila magnatski zbornici. Potem se je začela razprava o proračunu za prve štiri mesece leta 1904. Poslanec Barta (Košutovec) je predlagal, naj se vladi odreče proračun in odveza za gospodarstvo v ex lex stanju, češ, da vladna politika ovira razvoj ogrske narodne države, njeno neodvisnost in samostojnost. — Tudi grof Apponyi je izjavil, da mora njegova stranka odkloniti proračun s stališča političnega nezaupanja napram vladi. Predlagal je, naj zbornica kabinetu Tisze odreče sredstva za vladanje ter odkloni proračun, ker nima do tega ministristva nikakega zaupanja. — Ministrski predsednik je zagovarjal vlado in ex lex, češ, da prevzame sam popolno odgovornost. Našteval je tudi vse narodne pridobitve, ki jih je deželna dosegla baš za časa njegove vlade.

— Macedonija. Pri zadnjih bojih z Albanci (Škipetari) pri Djakovu so izgubili Turki 1 majorja, 1 poročnika in 45 vojakov. Albancev je padlo 151. — Sedaj je jasno, da sultan nalašč zavlačuje reforme ter imajo vsi dosežani dogovori le namen, da dobe Turki priliko, se pripraviti na nove zavratne napade. Vsled tega se je začelo novo gibanje med vstaši. Sestavljajo se nove čete ter se deli po celi deželi orožje in strelivo.

Rusko-japonska vojna.

Poveljnik brodovja admiral Makarov poroča preko Mukdena o zadnjem boju pri Port Arturju: Šest naših torpedovk, med temi 4 pod kapitanom Matuševičem, ki so se podale v noči 10. t. m. na odprto morje, srečale so sovražno brodovje torpedovk, katero so spremljale križarke. Prišlo je do boja, v katerem je torpedovka „Vlastni“ vrgla Whittheadov torpedo na sovražno torpedovko, ki se je vsled tega potopila. Na povratku je bila poškodovana torpedovka „Stereubša“ pod poveljništvom poročnika Sergejeva in se je začela pogrezati. Ob 8. uri zjutraj se je povrnilo ostalih 5 torpedovk. Ker je bil položaj „Stereubša“ kritičen, sem razvil

svojo zastavo na „Noviku“ ter se začel s te in „Bajanom“ na pomoč. Pet sovražnih križarjev je zajelo našo torpedovko. Isti čas je priplulo tudi sovražno brodovje. Nemogoče je bilo rešiti „Stereubša“. Torpedovka se je pogreznila. Ob 9. uri je začela iz 15 ladij obstoječa sovražna eskadra iz velike daljave streljati na Port Artur iz topov velikega kalibra. Po mojem mnenju je izstreljal sovražnik 158 krogel iz topov 30 $\frac{1}{2}$ kalibra. Škoda, prizadeta našim ladjam, je neznatna in so vse popolnoma pripravljene za boj. Ponovno streljanje naših baterij je primoralo sovražnika, da se je umaknil. Začetkom bombardiranja so odgovarjale baterije vse trdnjave. Moštvo na vseh ladjah je kazalo svojo bladnokrvnost. V delavnicah se ni delo prekinilo. Poroča se, da je bil sovražni križar „Takasano“ močno poškodovan; škode se pa radi daljave 10 kilometrov ni moglo natanko določiti. Več naših krogel je bilo izstreljenih 12 kilometrov daleč.

Petrograd, 12. sušca. General Kuropatkin je odpotoval na bojišče. Že dve uri pred odhodom vlaka so bile vse ulice do kolodvora polne ljudi. V carski čakalnici je bilo zbrano višje uradništvo, carska družina, načelniki vojaštva in zastopniki francoske kolonije, ki so spremili generala Kuropatkina. Ljudstvo mu je prirejalo navdušene ovacije.

Berolin, 12. sušca. „Berliner Tagblatt“ poroča iz Tokia: Japonska poročila o „stotisočih“ vojaštva, ki jih imajo baje pripravljenih, so vsa izmišljena. V resnici sta za boj pripravljene samo 10 in 12 ter gardna divizija.

Loterijske številke.

Gradec, dne 12. marca 1904: 58, 80, 8, 43, 82.
Dunaj, „ „ „ „ „ 56, 35, 16, 32, 21.

Za veliko trgovino z mešanim blagom se išče pridna in močna, 14 let stara

učenka

z dobrimi spričevali, iz poštene kmetske hiše, iz Savinske doline.

Ponudbe naj se pošiljajo upravnistvu tega lista pod števil. L. 100. (117) 3-1

Odda se takoj

pod ugodnimi pogoji trgovina specerijskega blaga s krčmo vred v jako obljudenem kraju Savinske doline.

Več pove Janez Videnšek v Podlogu, pošta Sv. Peter v Savinski dolini. (116) 2-1

V NAJEM

se da hiša za trgovino na zelo ugodnem kraju, tik okrajne ceste in kolodvora in blizu premogokopa. Naslov se izve pri (101) upravnistvu tega lista. 2-2

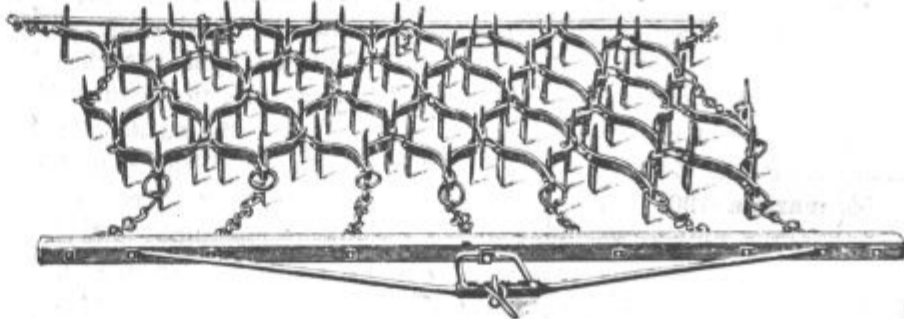
Odvetnik

dr. Josip Karlovšek

naznanja, da je odprl z današnjim dnem svojo odvetniško pisarno v Celju, Rotovške ulice št. 12, I. nadstropje, tik zraven nemške cerkve.

CELJE, dne 23. svečana 1904.

(83) 5-5

Poljske in travniške **brane, pluge** za težko in lahko zemljo, z dvema lemežema in za oranje na globoko, **raznovrstne poljedelske stroje**, lemeže in deske za pluge, zobe za brane, **lopate** in motike, **trtne škarje in drevesne žagice** priporoča

trgovina z železnino „MERKUR“, P. Majdič, Celje.

Za stavbe: traverze, cement in cevi iz kamenšćine. Žične mreže za ograje in trnjeve žice.